

"EL NEGRE DE LA TORRE"

Sant Miquel de Cuixà i "El Pessebre"

Diuen i de sempre, que les muntanyes no es retroben mai. En canvi, els qui sempre es troben i retroben són els homes per enemics que siguin, tant políticament com per assumptes familiars i enemistats personals o d'interessos creats. I un cas d'aquests, que vàrem viure, és el que volem explicar en aquests capítols que avui publiquem per a coneixement de tothom. I tot relacionat amb aquella gran tragèdia que va haver de viure el poble espanyol als anys 1936, provocada pel franquisme.

Començarem, doncs, per dir que a les sis del matí del diumenge 19 de juliol de 1936, un cop les sirenes de les fàbriques de Barcelona hagueren deixat sentir els seus crits estridents que anunciaven que els militars s'havien sublevat i havien sortit al carrer, fou el senyal convingut perquè tots els militants d'esquerra i de l'antifeixisme català sortissin també al carrer amb les armes que tenien per a fer front a aquella bogeria que iniciaven els militars compromesos en la sublevació franquista. A Badalona foren els militants cenetistes i de la F.A.I. els qui ràpidament es presentaren a l'Ajuntament i emplaçaren el batlle, Frederic Xifré, i tots els components del municipi, perquè convoquessin l'Ajuntament sense pèrdua de temps, per a les nou del matí, per tal d'organitzar la defensa i constituir un Comitè Revolucionari o de Salut Pública. Mentrestant, nosaltres, els deu o dotze militants confederals, per tal de guanyar temps, vàrem decidir d'anar a fer una queixalada a la fonda de Can Cinto de la Palla, que estava situada al carrer de Francesc Layret, cantonada a la Riera Matamoros. Com sigui que el dia abans cap de nosaltres no havíem sopat i havíem pres cafè moltes vegades i algunes copes de conyac, no estàvem per punyetes, ja que no sabíem el que més tard podia passar. De manera que, sense perdre temps, ens entaularem, i en Quimet Alsina, o sigui, l'amo de l'establiment, que l'havia heretat dels seus pares, ens va servir a cada un de nosaltres, un bon plat de mongetes seques, un gran tall de botifarra de carn cuita, i després un bon tros de formatge d'Holanda, tot ben regat amb vi blanc d'Alella. Ja ben tips i com sigui que encara faltava una bona hora per anar a les Cases Consistorials per a reunir-nos amb els representants dels partits polítics d'esquerra i amb els que representaven la U.G.T. i els Rabassaires, decidirem anar a prendre una tassa de cafè i una copeta de conyac al Bar de Can Martri, situat a la carretera general, on tenien la sortida i arribada la línia del tramvia 43, que feia el trajecte de Badalona a la Plaça Urquinaona, i la del 44, que anava a Montgat i retornava a la nostra ciutat. Aquell Bar de Can Martri era sempre molt concorregut pels vianants que passaven pel seu davant i pel gran nombre de passatgers que empleaven aquelles dues línies de tramvia.

Tan bon punt aquell grup de cenetistes anàvem a entrar en aquell establiment de begudes, en sortí un home jove que se'ns adreça directament i ens digué: "Em poso a la vostra disposició i disposat a obeir tot el que em maneu fer". La nostra sorpresa ja es pot pensar que fou molt gran, perquè aquell xicot, ell i tota la seva família, coneguda pel sobrenom "El negre de la torre", eren procuradors de propietats i d'ànima més que reaccionaria tots ells. Davant d'aquella "oferta" que ens venia a fer aquell minyó, la nostra reacció ràpida i radical fou dir-li:

“Vinga no facis el ximple, marxa d’aquí. Marxa amaga’t, o fes el que vulguis, ja que, si en lloc de ser nosaltres els que som aquí, fóssim alguns “incontrolats” que, per desgracia, ja corren per la nostra ciutat, segurament que ho podries passar força malament. Fuig d’aquí i no et facis veure gens ni mica per ningú”.

I l’esmentat xicot, que sempre s’havia mostrat “valent i provocador”, marxà més que esperitat.

Després..... i durant tot el temps que va durar la guerra civil, mai ningú no tingué ocasió de veure’l per enlloc. En canvi, sembla que un seu germà fou assassinat pels fatídics “incontrolats”.

Uns anys després de finalitzada la guerra, cap als anys 1965 o 1966, el Mestre Pau Casals, abans d’acomiarar-se de la villa de Prada de Conflent, on va viure des del 1939, per anar definitivament a Puerto Rico, on va morir, volgué oferir dos concerts per tal de donar a conèixer la seva darrera obra “EL PESSEBRE”, veritable i excel·lent obra musical. L’esmentada joia, riquíssima d’accents simfònics, l’havia representada unes setmanes abans a Tolosa de Llenguadoc, executada per una de les orquestres més famoses de la capital de les violetes. La mateixa orquestra va esser la que va acompanyar al Mestre Pau Casals a l’abadia de Sant Miquel de Cuixà interpretant també “El Pessebre”.

El primer concert tingué lloc un diumenge a la tarda. Mai no s’havia vist tanta gernació a Sant Miquel de Cuixà, ja que és calcula que hi assistiren més de sis mil persones. La majoria procedents de Catalunya. A l’església de l’abadia no hi cabia ni una agulla. Els claustres i els jardins eren atapeïts de gent. I tots desitjosos de poder homenatjar en Pau Casals. Aquell home que mai no va voler doblegar-se al franquisme. Com tampoc a l’altre sanguinari Adolf Hitler, que pretenia que el nostre genial violoncel·lista, de fama mundial, anés a Berlin a dedicar-li uns concerts. Tot i les amenaces de que fou objecte, l’home del Vendrell s’hi negà rotundament i totalment.

A aquells dos concerts celebrats a Sant Miquel de Cuixà, el qui està escrivint tots aquests capítols de diferents records viscuts personalment i que avui publiquem, hi va assistir juntament amb la seva esposa. Això donà lloc que una colla d’amics badalonins hi fessin acte de presència. Entre ells el dissortat amic Bartomeu Curto i la seva companya Francisca. En la circumstancia que es donà d’haver-hi tants badalonins, i altres que no anomeno, va produir-se el fet que els amics Campos i Curto es topessin amb en Lleal, rajoler, i aquell xicot d’“El Negre de la Torre”, que anaven junts amb llurs famílies. En dir-los que jo també em trobava allí, tant en Lleal com “El Negre de la Torre”, sobretot aquest darrer expressà el seu gran desig de saludar-me i remerciar-me pel que jo vaig fer per ell, evitant que no li passés quelcom de greu. I en efecte, tots dos, acompanyats pels esmentats amics, vingueren al lloc on em trobava juntament amb altres amics i “El Negre de la Torre” em va abraçar, i sense ningú li demanés, se va declarar antifranquista i des de el punt de vista català. A aquesta tan inesperada declaració, en Curto hi afegí: “Veus Manent , aquest noi encara serà partidari de fer la Revolució per enderrocar en Franco”. A aquesta afirmació d’en Bartomeu, “El Negre de la Torre” contestà ràpid i contundent: “Sí, sí, jo també sóc partidari de fer la Revolució per enderrocar en Franco”. “Però..... una Revolució amb ordre i sense vessament de sang”. La declaració d’aquell noi de “Cal Negre de la Torre”, arrencà una riallada de tots els presents i feu que en Lleal s’atrevisís a dir-li: “N’has vist mai cap Revolució que no hi hagi hagut sang?”.

I aquí s'acaba la conversa que, per cert, no deixa d'esser força curiosa, no us sembla? Però..... que no deixà de provar com ens comportarem els uns i els altres, els qui haguérem d'intervenir en tot aquell daltabaix que el franquisme va provocar à tot el nostre país.